

УДК 352.07:342.722](477)(07)

JEL C10, C13, H73, O29

DOI 10.32782/2786-765X/2023-3-14

Могилевська О.Ю.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки, підприємництва, менеджменту,
Київський міжнародний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8482-7950>

Ціпоренко С.Ю.

доктор медичних наук,
заступник директора Центру первинної
медико-санітарної допомоги № 2 м. Києва
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2459-4005>

Поворозник М.Ю.

кандидат економічних наук,
перший заступник голови Київської міської державної адміністрації
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6345-4777>

Шамрай Н.В.

кандидат наук з державного управління,
Директор Департаменту Центру надання адміністративних послуг
виконавчого органу Київської міської ради
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6222-6385>

ПОБУДОВА ПРОГНОСТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ МЕХАНІЗМУ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Стаття присвячена вивченню механізму участі громадськості в управлінні розвитком об'єднаних територіальних громад, як важливим чинником для підтримки демократії, забезпечення прийняття якісних рішень, зміцнення громадянського суспільства та боротьби з корупцією. Участь громадськості в управлінні є важливою складовою демократичного суспільства, тому дослідження сучасного стану цієї участі є важливим завданням. Окреслено проблеми існуючих механізмів участі громадськості в управлінні розвитком об'єднаних територіальних громад: недостатня освіченість та свідомість, відсутність доступу до інформації, обмеженість доступу до участі, слабкий зв'язок між громадськістю та органами влади. Визначено, що для вибору механізму участі громади в управлінні розвитком об'єднаної територіальної громади слід враховувати наявність сукупних факторів – тип об'єднаних громад (сільські, селищні, міські), географічне розташування громад (гірська місцевість, низька щільність заселення територій), наявність спеціалістів, розвиненість інфраструктури тощо. Встановлено, що успішність обраного механізму розвитку об'єднаної територіальної громади можна прогнозувати, застосовуючи метод математичного моделювання, який дозволяє враховувати особливості громади. З цією метою нами розроблено систему ключових індикаторів впливу на стратегію управління об'єднаною територіальною громадою шляхом експертного опитування представників органів влади, громадських організацій, підприємцями, місцевих активістів Бучанської громади, розроблено систему ключових індикаторів впливу на стратегію управління та здійснено збір інформації про ключові фактори впливу шляхом опитування «віч-на-віч». На основі сформованої бази даних опитаних громадян встановлено взаємозв'язки між показником стратегії управління об'єднаної територіальної громади та основними чинниками, що її обумовлюють. На наступному етапі виділено факторні змінні та побудовано прогностичні моделі ймовірності підвищення успіху вибраної стратегії управління об'єднаної територіальної громади.

Ключові слова: управління, об'єднана територіальна громада, механізм участі, моделювання.

Постановка проблеми. На основі змін, які відбулися в Україні після проведення адміністративної територіальної реформи та формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ), з'являється потреба вдосконалити механізми участі громадськості в процесах управління та розвитку цих територій [1; 2]. Управління розвитком ОТГ є важливим напрямком діяльності держави

в сучасних умовах. Його основна мета полягає в поліпшенні життя громадян та забезпеченні сталого розвитку територій та здійснюється відповідно до законодавства та стратегічних планів, встановлених країною або регіоном [3]. В Україні, наприклад, дана сфера регулюється Законом «Про місцеве самоврядування» і «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [4; 5].

Головною метою управління розвитком ОТГ є створення сприятливих умов для покращення якості життя населення, розвитку інфраструктури, забезпечення соціально-економічного зростання території та підвищення рівня благополуччя громадян [3; 6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Способи залучення громадськості: управління розвитком ОТГ базується на засадах прозорості, відкритості та демократії [1; 7]. Щоб досягти кращих результатів, важливо залучати громадськість до процесу прийняття рішень. Серед методів залучення громадськості можуть бути публічні консультації, публічні слухання, громадські обговорення, моніторинг реалізації проєктів та інші форми взаємодії з мешканцями [8]. Результати управління розвитком ОТГ можуть бути різними і залежать від конкретних умов і завдань. Досягнення можуть включати будівництво та ремонт інфраструктури (дороги, школи, лікарні), розвиток малих і середніх підприємств для забезпечення робочих місць, стимулювання туризму та розвитку сільського господарства, а також поліпшення якості надання комунальних послуг у громадах.

Мета статті: проаналізувати основні підходи поліпшення механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ та статистично оцінити й спрогнозувати його успішність в майбутньому.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Поліпшення механізму участі громадськості в управлінні розвитком об'єднаних територіальних громад є важливим для суспільства та прогресу країни з кількох причин [1; 9]:

1. Демократичність: забезпечення можливості громадянам брати участь у прийнятті рішень про розвиток їхніх територій є ключовим аспектом демократичного суспільства. Поліпшений механізм участі громадськості забезпечує ширшу легітимність і відкритість процесу ухвалення рішень та сприяє забезпеченню представництва різних груп населення.

2. Якість рішень: громадськість, в особі жителів об'єднаних територіальних громад, має багатий досвід та знання про потреби та проблеми свого регіону. Їх активна участь дозволяє брати до уваги різноманітні інтереси та перспективи при прийнятті рішень. Це сприяє збалансованому та комплексному розвитку громад і допомагає уникнути можливих помилок або неефективних вирішень.

3. Розширення володіння і відповідальності: залучення громадськості в процес управління стимулює більшу активність та відповідальність громадян щодо свого місцевого середовища.

Вони стають більш зацікавленими у співпраці з органами місцевого самоврядування, прийнятті важливих рішень та реалізації проєктів. Це сприяє зміцненню громадянського суспільства та розвитку місцевої ініціативи.

4. Зниження корупції: залучення громадськості в управління розвитком об'єднаних територіальних громад зменшує ризик корупції та неправомірних дій. Відкритість та громадський контроль сприяють збільшенню прозорості в управлінні та зменшенню можливості маніпуляцій та зловживань.

Отже, поліпшення механізму участі громадськості в управлінні розвитком об'єднаних територіальних громад є важливим для підтримки демократії, забезпечення якісних рішень, зміцнення громадянського суспільства та боротьби з корупцією. Це сприяє суспільному прогресу та розвитку країни в цілому. Участь громадськості в управлінні є важливою складовою демократичного суспільства, тому дослідження сучасного стану цієї участі є важливим завданням. Для цього необхідно вивчити існуючі правові акти, політичні документи та практику участі громадськості.

Згідно з ними, місцеве самоврядування передбачає залучення громадян до управління справами місцевого значення. Один із способів забезпечення цієї участі – формування громадських рад при органах місцевого самоврядування, які мають консультативну функцію та можуть впливати на прийняття рішень. Крім того, місцеві органи влади зобов'язані інформувати громадян про питання в управлінні та розвитку території.

Однак, практика участі громадськості в управлінні на місцевому рівні ще потребує поліпшення [10]. Часто виникають проблеми з доступом до інформації, обмеженнями участі, недостатньою формалізацією ролейових структур громадських рад, а також із здійсненням контролю та впливу на прийняття управлінських рішень.

Для покращення ситуації потрібно зміцнювати правову базу та розвивати практику участі громадськості в управлінні. Необхідно забезпечувати відкритість та прозорість роботи органів місцевого самоврядування, забезпечувати широкий доступ громадськості до інформації та активно залучати громадян до участі в процесах прийняття рішень.

Продовжуючи аналізувати існуючі правові акти, політичні документи та практику, досягнення в цій сфері стануть більш помітними, а громадськість зможе активно брати участь в управлінні своєю територією.

Недоліки, проблеми та причини існуючих механізмів участі громадськості з територіальними громадами можуть бути різними [11]. Ось декілька можливих проблем, які можуть виникати:

1. Недостатня освіченість та свідомість. Багато громадян можуть бути недостатньо освіченими про свої права та можливості їх здійснення у рамках участі в процесах прийняття рішень. Це може призводити до низького рівня активності та нерозуміння, як впливати на прийняття рішень.

2. Відсутність доступу до інформації. Інформація є ключовою для ефективної участі громадськості. Але часто відсутні чіткі та доступні джерела інформації про ухвалення рішень, процедури та можливості громадського участі. Це ускладнює залучення громадян до процесів та прийняття інформованих рішень.

3. Нестабільність участі. У деяких випадках, механізми участі громадськості можуть бути нестабільними та несправедливими. Це означає, що деякі групи громадян можуть мати обмежений доступ до участі чи їх вплив може бути зменшений через нерівні умови.

4. Недостатній вплив громадськості. У деяких випадках, не зважаючи на участь громадськості, вона може мати обмежений вплив на прийняття рішень. Це може бути пов'язано зі слабкою зв'язком між громадськістю та органами влади, а також з відсутністю механізмів для врахування громадських поглядів у процесі прийняття рішень.

Слід зауважити, що в різних ОТГ в неоднаковій мірі виражена наявна та чи інша проблема. Це зумовлено, насамперед, і від типу об'єднаних громад (сільські, селищні, міські), і від географічного розташування громад (гірська місцевість, низька щільність заселення територій), і від наявності спеціалістів, розвитку інфраструктури тощо. Тому вибір механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ певним чином залежатиме від сукупності факторів [12].

З метою статистичного оцінювання обраного механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ, а також інших супутніх факторів впливу на стратегію управління ОТГ, і прогнозування ймовірності бути успішним в майбутньому, проведено тематичне дослідження.

Дослідження реалізовано в декілька послідовних етапів.

На першому етапі шляхом експертного опитування представників органів влади, громадських організацій, підприємцями, місцевих активістів Бучанської громади нами розроблено систему ключових індикаторів впливу на стратегію управління ОТГ.

На другому етапі здійснено збір інформації про ключові фактори впливу шляхом опитування «віч-на-віч» представників Бучанської громади.

На третьому етапі на основі сформованої бази даних опитаних громадян встановлено взаємозв'язки між показником стратегії управління ОТГ та основними чинниками, що її обумовлюють.

На наступному етапі виділено факторні змінні та побудовано прогностичні моделі ймовірності підвищення успіху вибраної стратегії управління ОТГ.

Систему ключових індикаторів впливу на активізацію спільної роботи між органами влади, громадськими організаціями, підприємцями, місцевими активістами щодо розвитку громади та вибору адекватної стратегії управління ОТГ автором пропонується згрупувати у п'ять блоків:

- А Підвищення авторитету місцевої влади;
- Б Відчуття причетності;
- В Консолідація інтересів;
- Г Пріоритетні завдання;
- Д Залучення громадськості.

До основного переліку потенційних факторних змінних було включено близько 35 показників, які можуть бути основою для побудови адекватних статистико-математичних моделей оцінювання успішності стратегії управління ОТГ (табл. 1).

На основі визначеної системи індикаторів розроблено інструментарій опитування (опитувальник), який використано при опитуванні представників громади. Опитування проведено автором протягом періоду вересень – жовтень 2023 року методом віч-на-віч [13; 14] під час спілкування з громадянами Бучанської громади. В опитуванні взяли участь 428 респондентів.

На основі мікроданих опитування побудовано низку статистичних моделей, що відображають взаємозв'язок індикаторів ефективного управління ОТГ з урахуванням ряду ключових факторів механізму участі громадськості в управлінні розвитком об'єднаних територіальних громад.

У якості індикаторів ефективного управління ОТГ (залежні змінні у моделі) приймалися такі:

- частка респондентів – представників органів місцевої влади (близько 29 % опитаних);
- частка респондентів – пересічні громадяни (близько 41 % осіб);
- частка респондентів – представників громадських організацій (близько 30 % осіб).

У ході експериментальних розрахунків встановлено, що найбільш прийнятним підходом у виявленні чинників впливу на успішність механізму участі громадськості в управлінні

Таблиця 1

**Система ключових індикаторів впливу на стратегію управління
об'єднаною територіальною громадою**

	Назва блоків	Ключові індикатори впливу
А	Підвищення авторитету місцевої влади	Прозорість, безперервність, відкритість для населення, зворотній зв'язок, об'єктивність
Б	Відчуття причетності	До політичних, економічних, суспільних рішень на місцевому рівні, обізнаність діяльністю влади та її планами
В	Консолідація інтересів	Громади, депутатського корпусу, місцевого населення, бізнесу, громадських організацій
Г	Пріоритетні завдання	Економічні, соціальні, джерела фінансування, відповідальність за виконання, заходи з реалізації
Д	Залучення громадськості	Пряме спілкування, субсидіарність, залучення спеціалістів, наявність «лідерів» громад, знання методів участі громадськості

Джерело: складено авторами

розвитку ОТГ є застосування лінійних прогностичних моделей з використанням структурних змінних.

Загальний вигляд моделі зі структурними змінними задається формулою:

$$H = \beta_0 + \beta_1 b_1 + \beta_2 b_2 + \dots + \beta_n b_n$$

де H – емпіричний рівень успішності стратегії управління ОТГ;

b_i – бінарні змінні (прозорість, обізнаність, відчуття причетності до економічних рішень, джерела фінансування, субсидіарність тощо), $i = 1, 2, \dots, n$;

β_0 – вільний член, який має значення рівня успішності стратегії управління ОТГ, що відповідає нульовим значенням всіх бінарних змінних;

β_i – коефіцієнти регресії, які відображають вплив факторних змінних, включених в модель (при $b_i = 1$) на емпіричний рівень успішності стратегії управління ОТГ, $i = 1, 2, \dots, n$;

Варто зауважити, що в прогностичних моделях зі структурними змінними всі факторні ознаки є *бінарними* змінними, а це означає, що вони приймають значення 0 або 1.

Здатність моделі описати реалістичну ситуацію щодо наявності залежності між результативною ознакою та факторними змінними визначається адекватністю моделі. При цьому, основними характеристиками якості моделі є коефіцієнт детермінації R^2 , F – відношення, t – статистики [15].

Коефіцієнт детермінації R^2 характеризує частку зміни результативної ознаки (дисперсії результативної ознаки), яка пояснюється прогностичною моделлю. Чим вище значення R^2 , тим щільніший зв'язок між результативною та факторними ознаками (зв'язок вимірюється в межах від 0 до 1). F – критерій Фішера використовують для оцінювання істотності відмінностей дисперсій варіаційних рядів. Якщо

значення коефіцієнта детермінації R^2 та F – критерію Фішера перевищують відповідні критичні значення, це є свідченням істотності зв'язку між результативною та факторними ознаками, і модель є адекватною.

t – статистики характеризують ступінь значимості окремих коефіцієнтів при факторних змінних, включених в модель і значимими вони є у випадку, якщо їх значення перевищують стандартну похибку у більше, ніж 2 рази за модулем.

При побудові прогностичної моделі стану успішності стратегії управління ОТГ визначено, що модель є більш адекватною при поєднанні факторів кожного з п'яти блоків індикаторів.

За результатами аналізу гістограм розсіювання та парних коефіцієнтів кореляції (r), а також після ряду статистичних перетворень та визначень похідних відносних показників виділено 20 індикаторів, які можуть бути використані як факторні змінні, що характеризують успіх стратегії управління ОТГ. Також слід зазначити, що з метою всебічного комплексного охоплення факторів впливу, факторні змінні відбиралися таким чином, щоб забезпечити представництво всіх п'яти блоків показників.

Далі, для прикладу, наведено перелік відібраних показників та відповідні коефіцієнти парної кореляції для прогнозування підвищення успішності стратегії управління ОТГ (за блоками показників).

Індикатори блоку А «Підвищення авторитету місцевої влади»:

- прозорість ($r = 0,433$);
- зворотній зв'язок ($r = 0,117$);
- безперервність ($r = -0,110$).

Індикатори блоку Б «Відчуття причетності»:

- до суспільних рішень ($r = 0,287$);
- обізнаність діяльністю влади ($r = 0,244$);
- обізнаність планами влади ($r = 0,254$);

– відчуття причетності до політичних рішень ($r = 0,341$).

Індикатори блоку В «Консолідація інтересів»:

– консолідація громадських організацій ($r = -0,210$);

– консолідація депутатського корпусу ($r = 0,091$);

– консолідація громади ($r = 0,179$);

– консолідація бізнесу ($r = 0,181$).

Індикатори блоку Г «Пріоритетні завдання»:

– відповідальність ($r = 0,122$);

– заходи з реалізації ($r = 0,099$);

– джерела фінансування ($r = 0,214$);

– економічні ($r = 0,121$).

Індикатори блоку Д «Залучення громадськості»:

– пряме спілкування ($r = 0,399$);

– субсидіарність ($r = 0,315$);

– наявність лідерів громад ($r = 0,312$);

– залучення спеціалістів ($r = 0,211$).

Враховуючи обмеженість факторів, що можуть бути включені в модель без втрати параметрів адекватності, а також важливість кожного з відібраних факторів автором зібрано експертну групу для обговорення ключових індикаторів. По визначених блоках показників експертна група виокремила основні критерії дослідження механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ:

– прозорість органів місцевої влади;

– відчуття причетності до суспільних рішень;

– консолідація громади;

– відповідальність за виконання;

– пряме спілкування.

На рис. 1 наведено показники, які позитивно впливають на успіх управління ОТГ, відповідно до ступеню їх впливу за оцінками експертної групи.

Так, за даними представленими на рис. 1 слід констатувати, що найбільший вплив на успіх

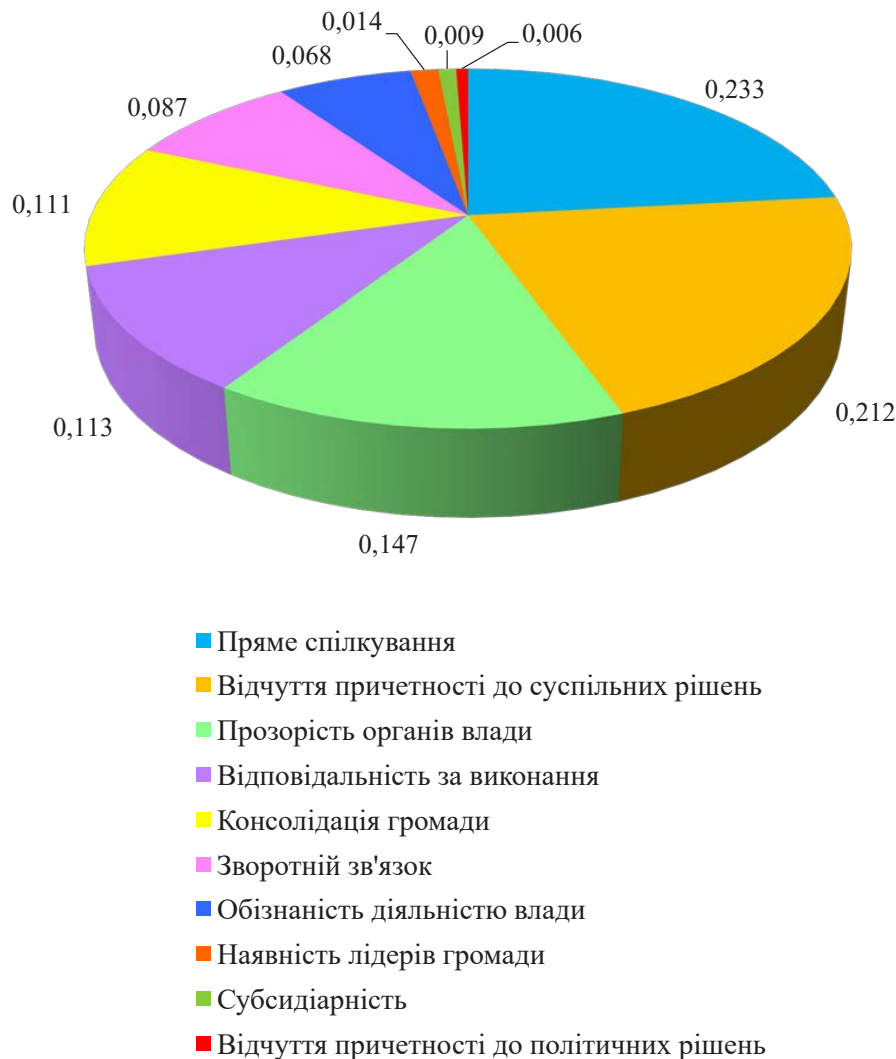

Рис. 1. Ключові індикатори впливу на успішність механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ

Джерело: складено авторами за оцінками експертної групи

управління ОТГ мають консолідація громади та пряме спілкування. Так, ОТГ, в яких ключовим механізмом участі громадськості в управлінні розвитком об'єднаних територіальних громад є консолідація громади та запроваджено пряме спілкування місцевих органів влади з громадськістю з високою ймовірністю матимуть високій успіх управління ОТГ.

За результатами виявлення найбільш вагомих факторних змінних для їх подальшого використання в прогностичних моделях механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ застосовано *метод покрокової регресії з «приєднанням» та «виключенням»*. При цьому, задля уникнення автокореляції між факторами, включеними в модель, дотримано правила, що в кінцевій моделі мають бути представлені показники з різних блоків.

Автором запропоновано модель з прийнятним рівнем значущості коефіцієнтів моделі та її адекватності в цілому. Запропонована прогностична *модель* для ймовірності *підвищення успіху управління ОТГ (H)* включає такі змінні:

b_1 – прозорість органів влади («1» – так; «0» – ні);

b_2 – відчуття причетності до прийнятих суспільних рішень («1» – так; «0» – ні);

b_3 – консолідація громади (змінна приймає значення «1» – якщо наявна консолідація громади; змінна приймає значення «0» – якщо відсутня консолідація громади);

b_4 – відповідальність за виконання («1» – так; «0» – ні);

b_5 – пряме спілкування («1» – так; «0» – ні).

Кінцевий вигляд моделі:

$$H = 0.179 + 0.112 * b_1 + 0.211 * b_2 + 0.035 * b_3 + 0.101 * b_4 + 0.244 * b_5$$

$$R^2 = 0.833 R_{\text{крит}}^2 = 0,315$$

$$F = 31.2 F_{\text{крит}} = 2,9$$

Критичні значення наведених характеристик якості моделі відповідають 95% імовірності наявності взаємозв'язку між результативною та факторними змінними.

Оскільки фактичні значення коефіцієнта детермінації R^2 та F – відношення суттєво перевищують їх критичні значення, є підстави стверджувати, що зв'язок між результативною та факторними ознаками адекватно описується одержаним рівнянням. Наближеність фактичного R^2 до одиниці означає, що зв'язок між ознаками щільний та обраними факторними змінними пояснюється 83,3% варіації ймовірності підвищення успішності механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ.

Таблиця 2

Інтерпретація значень параметрів моделі

Факторні змінні	Значення параметру	Пояснення параметру моделі
1	2	3
(вільний член рівняння)	0,179 ($t = 14,4$)	Це середня ймовірність підвищення успіху управління розвитком ОТГ з максимальною прозорістю, сформованим почуттям причетності громади до прийнятих суспільних рішень, консолідованістю громади, з визначеними відповідальними за виконання прийнятих стратегічних рішень, запровадженим прямим спілкуванням громади з місцевими органами влади
b_1 – прозорість органів влади	+0,112 ($t = 7,21$)	За інших рівних умов, для ОТГ, де робота місцевої влади максимально прозора ймовірність підвищення успіху управління розвитком цієї ОТГ зростає в середньому на 0,112 і складає 0,302 або 30,2 %
b_2 – відчуття причетності до прийнятих суспільних рішень	+ 0,211 ($t = 4,1$)	За інших рівних умов, для ОТГ, в яких сформовано почуття причетності громадськості до прийнятих суспільних рішень ймовірність підвищення успіху управління розвитком цієї ОТГ зростає в середньому на 0,211 і складає 0,362 або 36,2 %
b_3 – консолідація громади	+ 0,035 ($t = 1,8$)	За інших рівних умов, для чоловіків ОТГ, в яких консолідовано інтереси громади, ймовірність підвищення успіху управління розвитком цієї ОТГ зростає в середньому на 0,035 і складає 0,215 або 21,5 %
b_4 – відповідальність за виконання	+ 0,101 ($t = 3,1$)	За інших рівних умов, для ОТГ, в яких визначено відповідальних за виконання пріоритетних завдань, ймовірність підвищення успіху управління розвитком цієї ОТГ зростає в середньому на 0,101 і складає 0,268 або 26,8 %
b_5 – пряме спілкування	+ 0,244 ($t = 5,4$)	За інших рівних умов, для ОТГ, де запроваджено пряме спілкування громадян з органами місцевої влади, ймовірність підвищення успіху управління розвитком цієї ОТГ зростає в середньому на 0,244 і складає 0,422 або 42,2 %

Джерело: складено авторами

t – статистики свідчать про суттєву значимість коефіцієнтів регресії. Їх значення, а також інтерпретація параметрів моделі наведено в табл. 2.

Таким чином, при визначенні емпіричної ймовірності підвищення успіху управління розвитком ОТГ за запропонованою прогностичною моделлю використано 25 комбінацій змінних з можливих наборів ознак. Фрагмент набору ознак наведено в табл. 3.

У таблиці 3 набір ознак за номером 1 відповідає механізму із найнижчою ймовірністю успіху управління розвитком: це ОТГ, де відсутня прозорість органів місцевої влади (оскільки $b_1 = 0$), в яких відсутнє почуття причетності (оскільки $b_2 = 0$), відсутня консолідація громади (оскільки $b_3 = 0$), відсутня відповідальність за прийняті рішення (оскільки $b_4 = 0$), не запроваджено пряме спілкування (оскільки $b_5 = 0$). Для цих ОТГ ймовірність підвищення успішності управління розвитком цих ОТГ становить 17,9 %.

Набір ознак за номером 25 відповідає ОТГ із найвищою ймовірністю успішного управління розвитком ОТГ: прозорість органів місцевої влади (оскільки $b_1 = 1$), наявне почуття причетності (оскільки $b_2 = 1$), консолідована громада (оскільки $b_3 = 1$), відповідальність за прийняті рішення (оскільки $b_4 = 1$), ефективне пряме спілкування (оскільки $b_5 = 1$). Для цих ОТГ ймовірність зниження успішності в управлінні розвитком ОТГ становить 89,1 %.

Таким чином, залежно від набору ознак у механізмі участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ, ймовірність підвищення успішності запропонованого механізму участі громадськості в управлінні цієї ОТГ за запропонованою моделлю коливається в межах від 17,9 % до 89,1 %.

Для зручності користування результатами моделювання та уніфікації підходів до вибору механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ запропонована шкала оцінювання ймовірності підвищення успішності його

Таблиця 3

**Фрагмент значень ознак
для побудови моделі**

№	b1	b2	b3	b4	b5	H
1	0	0	0	0	0	0,179
2	0	1	0	0	0	0,385
3	0	0	1	0	0	0,216
4	0	0	0	1	0	0,277
5	0	0	0	0	1	0,414
6	1	0	0	0	0	0,302
7	1	1	0	0	0	0,511
8	1	1	1	0	0	0,546
...
25	1	1	1	1	1	0,891

Джерело: складено автором

запровадження. Шкала передбачає таку класифікацію:

– 0,0 – 0,30 (або 0,0 – 30,0 %) – низька ймовірність ефективності запропонованого механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ;

– 0,31 – 0,60 (або 31,0 – 60,0 %) – середня ймовірність ефективності запропонованого механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ;

– 0,61 – 0,90 (або 61,0 – 90,0 %) – висока ймовірність ефективності запропонованого механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ.

Результати апробації шкали оцінювання на основі даних про ОТГ дали розподіл, наведений на рис. 2.

Разом із цим варто взяти до уваги, що запропонована модель не охоплює весь комплекс факторів, які визначають успішність запровадженого механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ. Нагадаємо, що модель описує 81,9 % варіації результативної змінної. Тому вплив ряду факторів є поза

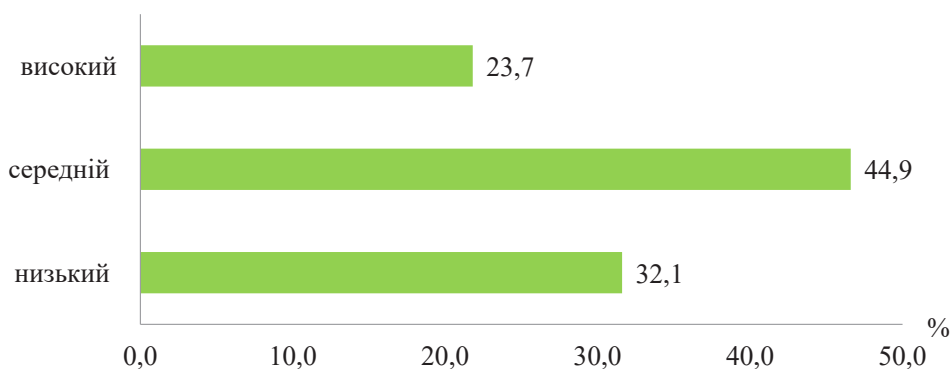

Рис. 2. Розподіл ОТГ за ймовірністю ефективності запропонованого механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ відповідно до шкали оцінювання

межами моделей. На думку автора, серед інших факторів вагомий вплив мають інші, не включені в модель, шляхи активізації спільного діалогу між органами влади, громадськими організаціями, підприємцями, місцевими активістами тощо, які слід враховувати комплексно при визначенні механізму участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ.

Висновки. 1. Участь громадськості в управлінні розвитком об'єднаних територіальних громад сприяє демократизації суспільства, покращує якість прийнятих рішень, розширює відповідальність громади та знижує корупційну

складову та зловживання; 2. Проблемами існуючих механізмів участі громадськості в управлінні розвитком ОТГ є: недостатня освіченість та свідомість, відсутність доступу до інформації, обмеженість доступу до участі, слабкий зв'язок між громадськістю та органами влади; 3. Для вибору механізму участі громади в управлінні розвитком ОТГ слід враховувати наявність сукупних факторів. Успішність обраного механізму розвитку ОТГ можна прогнозувати, застосовуючи метод математичного моделювання, який дозволяє враховувати особливості громади.

Бібліографічний список

1. Берданова О.В. та ін. Управління розвитком об'єднаних територіальних громад на засадах громадської участі : навч. посіб. Київ, 2017. 129 с.
2. Сergyohin S.M. та ін. Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад: інноваційні підходи та інструменти : монографія. Дніпро, 2016. 276 с.
3. Борщ Г.А. та ін. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг : навч. посіб. Київ, 2017. 107 с.
4. Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення: 26.10.2023).
5. Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII-ВР «Про добровільне об'єднання територіальних громад». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 26.10.2023).
6. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. В.С. Кравціва, І.З. Сторонянської. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долинського НАН України, 2020. 531 с.
7. Бриль М. та ін. Успішна територіальна громада: будемо разом. Харків, 2018. 128 с.
8. Карий О.І., Панас Я.В. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування. Київ, 2015. 176 с.
9. Реформа децентралізації в Україні: здобутки та перспективи : матеріали міжнар. круглого столу до Дня місцевого самоврядування в Україні (Київ, 9 груд. 2021 р.) / за заг. ред. Л.Г. Комахи, О.М. Андреевої, В.С. Колтун. Київ, 2021. 259 с.
10. Участь громадськості у процесі прийняття рішень на місцевому рівні. Київ : Ленвіт, 2012. 64 с.
11. Сергієнко О., Ватаманюк О. Громадська участь/залучення громадян. Депутатська діяльність в округах. Київ, 2016. 92 с.
12. Форми участі громадськості в процесах прийняття рішень. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2018. 104 с.
13. Вербець В.В. Методологія та методика соціологічних досліджень. Рівне, 2006. 168 с.
14. Bhandarkar P.L., Wilkinson T.S., Laldas D.K. Methodology & Techniques of Social Research. Publisher: Himalaya Pub. House, New Delhi, 2010. P. 455.
15. Ткач Є.І., Сторожук В.П. Загальна теорія статистики. Київ, 2009. 442 с.

References

1. Berdanova O.V. et al. (2017) *Upravlinnya rozvytkom obyednanyh terytorial'nyh hromad na zasadah hromadskoyi uchasti* [Management of the development of amalgamated territorial communities on the basis of public participation]: navch. posib. Kyiv, p. 129.
2. Seryohin S.M. et al. (2016) *Upravlinnya stratehichnym rozvytkom obyednanyh terytorial'nyh hromad: innovatsiyini pidhody ta instrumenty* [Management of Strategic Development of Amalgamated Territorial Communities: Innovative Approaches and Tools]: monohrafiia. Dnipro, p. 276.
3. Borshch H.A. et al. (2017) *Resursne zabezpechennya obyednanoyi terytorial'noyi hromady ta yiyi marketyng* [Resource provision of the amalgamated territorial community and its marketing]: navch. posib. Kyiv, p. 107.
4. Zakon Ukrainy dated May 21, 1997 No. 280/97-VR "Pro mistseve samovryaduvannya v Ukraini" [Law of Ukraine dated May 21, 1997 No. 280/97-VR "On Local Self-Government in Ukraine"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (accessed October 26, 2023).
5. Zakon Ukrainy dated Feruary 05, 2015 No. 157-VIII-VR "Pro dobrovil'ne obyednannya terytorial'nyh hromad" [Law of Ukraine dated Feruary 05, 2015 No. 157-VIII-VR "About the voluntary association of territorial communities"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (accessed October 26, 2023).

6. Kravtsiva V.S., Storonyanska I.Z. (eds.) (2020) *Terytorialni hromady v umovah detsentralizatsii: ryzyky ta mehanizmy rozvytku* [Territorial communities in the context of decentralisation: risks and mechanisms of development]: monohrafiia. Lviv: SE "Institute of Regional Studies named after M.I. Dolishnyi National Academy of Sciences of Ukraine, 531 p.
7. Bryl M. et al. (2018) *Uspishna terytorialna hromada: buduyemo razom* [Successful territorial community: building together]. Kharkiv, p. 128.
8. Karyi O.I., Panas Ya.V. (2015) *Mistsevi initsiatyvy ta zaluchennya hromadskosti do zdiysnennya mistsevoho samovryaduvannya* [Local initiatives and public involvement in local self-government]. Kyiv, p. 176.
9. Komakhy L.G., Andreeva O.M., Koltun V.S. (eds.) (2021) *Reforma detsentralizatsii v Ukraini: zdotuky ta perspektyvy* [Decentralization reform in Ukraine]: achievements and prospects: materials of the *international round table for the Day of Local Self-Government in Ukraine* (Kyiv, December 9, 2021). Kyiv, p. 259.
10. *Uchast hromadskosti u protsesi pryiniattia rishen na mistsevomu rivni* [Public participation in the decision-making process at the local level]. (2012) Kyiv: Lenvit, 64 p.
11. Serhiyenko O., Vatamanchuk O. (2016) *Hromadska uchast/zaluchennia hromadian. Deputatska diialnist v okruhakh* [Public participation/involvement of citizens. Deputy activity in the districts]. Kyiv, p. 92.
12. *Formy uchasti hromadskosti v protsesah pryinyattya rishen* [Forms of public participation in decision-making processes] (2018). Vinnytsya, p. 104.
13. Verbets V.V. (2006) *Metodolohiya ta metodyka sotsiolohichnyh doslidzhen* [Methodology and methods of sociological research]. Rivne, p. 168.
14. Bhandarkar P.L., Wilkinson T.S., Laldas D.K. (2010) *Methodology & Techniques of Social Research*. Publisher: Himalaya Pub. House, New Delhi, p. 455.
15. Tkach Ye.I., Storozhuk V.P. (2009) *Zahalna teoriya statystyky* [General theory of statistics]. Kyiv, p. 442.

Стаття надійшла до редакції 08.11.2023

Olga Mohylevska

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of Economics, Entrepreneurship, Management Department,
Kyiv International University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8482-7950>

Serhii Tsiporenko

Doctor of Medical Sciences,
Deputy Director of the Center for Primary Health Care No. 2 of Kyiv
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2459-4005>

Mykola Povoroznyk

Ph.D. in Economics,
First Deputy Head of the Kyiv City State Administration
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6345-4777>

Natalia Shamrai

Ph.D. in Public Administration,
Director of the Department of the Delivery Center Administrative Services
of the Executive Body of Kyiv City Council
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6222-6385>

CONSTRUCTION OF PROGNOSTIC MODELS OF THE MECHANISM OF THE PUBLIC PARTICIPATION IN THE MANAGEMENT OF THE DEVELOPMENT OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES

Objective. The article is devoted to the study of the mechanism of public participation in managing the development of united territorial communities, as an important factor for supporting democracy, ensuring quality decision-making, strengthening civil society and fighting corruption. Public participation in governance is an important component of a democratic society, so researching the current state of this participation is an important task.

Results. The problems of the existing mechanisms of public participation in managing the development of united territorial communities are outlined: insufficient education and awareness, lack of access to information, limited access to participation, weak communication between the public and authorities. **Practical significance.** It was determined that in order to choose the mechanism of community participation in the management of the development of the united territorial community, the presence of aggregate factors should be taken into account – the type of united communities (rural, settlement, urban), geographical location of communities (mountainous terrain, low population density of territories), availability of specialists, infrastructure development, etc. It has been established that the success of the chosen mechanism for the development of the united territorial community can be predicted by applying the method of mathematical modeling, which allows taking into account the features of the community. To do this, we developed a system of key indicators of influence on the management strategy of the united territorial community through an expert survey of representatives of authorities, public organizations, entrepreneurs, local assets of the Buchansk community, developed a system of key indicators of influence on the management strategy and collected information on key factors of influence through personal interview. On the basis of the formed database of interviewed citizens, the relationships between the indicator of the management strategy of the united territorial community and the main factors that determine it have been established. At the next stage, factor variables were selected and prognostic models of the probability of increasing the success rate of the chosen management strategy of the united territorial community were built.

Keywords: management, united territorial community, mechanism of the participation, modeling.